

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2014 03 27
SWD(2014) 102 final

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS

POVEIKIO VERTINIMO SANTRAUKA

pridedamas prie

**Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva
2003/41/EB dėl įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, veiklos ir priežiūros,
pasiūlymo**

Profesinių pensijų skyrimo direktyva II

{COM(2014) 167 final}

{SWD(2014) 103 final}

{SWD(2014) 104 final}

1. ĮVADAS

Europos Sąjungos (ES) pensijų sistemos turi pasikeisti, kad būtų užtikrintos adekvačios, saugios ir tvarios pensijos. Bendroji rinka taip pat gali svariai prisidėti siekiant šio tikslo. Baltojoje knygoje dėl pensijų skelbiama, kad „Komisija 2012 m. pateiks teisės akto pasiūlymą, kuriuo ragins peržiūrėti [Direktyvą 2003/41/EB dėl įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, veiklos ir priežiūros]“. Kaip ir kitos finansų įstaigos, įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, yra neatsiejama bendrosios rinkos dalis.

Direktyva 2003/41/EB buvo pirmas bendrosios rinkos formavimo žingsnis. Praėjus dešimčiai metų nuo priėmimo direktyvą reikia persvarstyti dėl penkių priežasčių. Pirmą, išlieka su rizikos ribojimu susijusių kliūčių, dėl kurių darbdaviams brangu prisijungti prie kitose valstybėse narėse veikiančių įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą. Antra, gerokai padaugėjo europiečių, kurie pasikliauna nustatyto dydžio įmokų pensijų sistemomis, pagal kurias rizika iš įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, ir darbdavių pereina patiems asmenims. Trečia, po pastarųjų finansų ir ekonomikos krizių paaiškėjo, kad reikia didinti esamus minimalius pensijų sistemos narių ir išmokų gavėjų apsaugos lygius. Ketvirta, asmenys negauna suprantamai pateiktos svarbios informacijos, todėl jie negali priimti pagrįstų sprendimų apie pensijų finansavimą. Penkta, priežiūros įgaliojimų nepakanka, kad būtų užtikrinta, jog įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, laikytųsi valdymo ir skaidrumo reikalavimų.

Svarbu jau dabar imtis taisomųjų priemonių, siekiant sustiprinti ES mikrolygio rizikos ribojimų pagrįstą įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, reglamentavimą, nes reikia daug laiko, kad profesinių pensijų fondų veiklos rezultatai pagerėtų. Jei dabar nieko nedarysime, bus prarasta išlaidų mažinimo ir investicijų grąžos galimybių, ir milijonai europiečių negalės tinkamai planuoti finansų. Be to, neproporcingai padidėtų ir našta jaunosioms kartoms ir būtų pakenkta kartų solidarumui.

Šiame pasiūlyme nesiūloma įvesti naujų mokumo taisyklių įstaigoms, atsakingoms už profesinių pensijų skyrimą. Šis sprendimas buvo priimtas 2013 m. liepos mėn., po to, kai per viešas konsultacijas suinteresuotosios šalys išreiškė didelį susirūpinimą, ir remiantis EDPPi kiekybinio poveikio tyrimu. Komisijos tarnybos, padedamos EDPPi, pakartotinai išnagrinės šį klausimą dar kartą, kai bus gauta išsamių duomenų.

2. PROBLEMOS APIBŪDINIMAS

Komisija nustatė keturias pagrindines politikos problemas: 1) tarpvalstybinės veiklos sudėtingumas, 2) valdymo ir rizikos valdymo reikalavimai; 3) bendravimas su nariais; ir 4) priežiūros įgaliojimai.

2.1. Su rizikos ribojimu susijusios kliūtys trukdo tarpvalstybinių įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, plėtrai

Darbdavių, įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, ir priežiūros institucijų pastarųjų metų patirtis akivaizdžiai parodė, kad tebėra reikšmingų su rizikos ribojimu susijusių kliūčių, trukdančių įstaigoms, atsakingoms už profesinių pensijų skyrimą, vykdyti tarpvalstybinę veiklą. Pirmą, tarpvalstybinei veiklai taikomi papildomi rizikos ribojimo reikalavimai, visų pirma: i) priimančiosios

šalies priežiūros institucijai direktyvoje numatyti diskreciniai įgaliojimai tarpvalstybiniu mastu veikiančioms įstaigoms, atsakingoms už profesinių pensijų skyrimą, taikyti papildomas investavimo taisykles ir ii) tik tarpvalstybinės pensijų sistemos turi būti visą laiką visiškai finansuojamos.

Antra, keletas su tarpvalstybine veikla susijusių apibrėžčių ir procedūrų yra neaiškios, visų pirma: i) nėra aiškios tarpvalstybinės veiklos apibrėžties; ii) neužtikrinamas sklandus pensijų sistemų perdavimas iš vienos įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, į kitą, įsikūrusią kitoje valstybėje narėje; ir iii) neaiški valstybėje narėje taikomų rizikos ribojimo reguliavimo taisyklių taikymo sritis.

2.2. Valdymo ir rizikos valdymo reikalavimai nepakankamai išsamūs

Retai kada pasitaiko, kad įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, tiesiogiai žlugtų. Tačiau būna, kad įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, žlunga netiesiogiai ir yra keletas rodiklių, kurie rodo, kad tai lemia įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, valdymo ir rizikos valdymo praktikos trūkumai. Dėl to kyla trys problemos:

Pirma, įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, gali neturėti nustatytų tinkamų valdymo funkcijų. Pirmiausia tai yra vidaus audito ir rizikos valdymo funkcijos, taip pat aktuarinės funkcijos nustatyto dydžio išmokų pensijų sistemos atveju. Šių funkcijų vaidmuo ir veikla taip pat nepakankamai apibrėžti. Todėl įstaigose, atsakingose už profesinių pensijų skyrimą, šių funkcijų nėra arba įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, valdymo struktūroje svarbiausias pareigas eina nekvalifikuoti darbuotojai. Be to, galėtų kilti interesų konfliktas, nes funkcijas gali atlikti ir įstaiga, atsakinga už profesinių pensijų skyrimą, ir jos finansuojantis subjektas.

Antra, įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, gali netaikyti sisteminio požiūrio savo pačių atliekamam rizikos vertinimui ir gali ne visiškai integruoti rizikos valdymo sistemą į įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, sprendimų priėmimo procesą. Per pastarojo meto finansų krizes paaiškėjo, kad Europos Sąjungos finansų įstaigose apskritai trūksta išsamaus požiūrio į rizikos valdymą.

Trečia, įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, nebūtinai naudojami depozitoriumų paslaugomis, kad užtikrintų savo turto saugumą.

2.3. Nariai negauna lengvai suprantamos informacijos apie pensijas

Asmenys turi būti tinkamai informuoti, kad galėtų priimti pagrįstus sprendimus apie pensijų kaupimą, tačiau esama keletas aiškių požymių, kad yra nepateisinamų informacijos trūkumų, dėl kurių galima daryti išvadą, kad pensijų sistemos nariai ir išmokų gavėjai nėra tinkamai informuoti apie tendencijas, galinčias turėti neigiamą poveikį jų pensijų išmokoms. Pavyzdžiui, apie sukauptų teisių gauti pensiją sumažinimą, dideles išlaidas ir mokesčius, piliečių nežinojimas apie savo finansinę padėtį apskritai ir visų pirma apie tai, kad jie paprastai nesutaupo pakankamai savo pensijoms.

2.4. Yra trūkumų, susijusių su priežiūros įgaliojimais

Kad rizikos ribojimo priežiūra būtų efektyvi, reikia, jog nacionalinės priežiūros institucijos turėtų tinkamų įgaliojimų savo funkcijai – įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, patikimumo stebėsenos vykdymas – atlikti. Konsultuojantis dėl šio pasiūlymo buvo nustatytos trys problemos, susijusios su priežiūros įgaliojimais.

Pirma, įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, turi galimybę apeiti rizikos ribojimo standartus per grandinę perduodamas užsakomąsias paslaugas, t. y. kai paslaugas teikiančios trečiosios šalys perduoda veiklą subrangovams. Antra, ne visos priežiūros institucijos turi įgaliojimą sukurti reikiamas priemones, kurias taikydamos atliktų įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, finansinės būklės testavimą nepalankiausiomis sąlygomis. Trečia, priežiūros institucijoms galėtų prireikti papildomų įgaliojimų, kad jos galėtų veiksmingai prižiūrėti, kaip laikomasi visų naujų, šiuo pasiūlymu nustatytų, valdymo ir skaidrumo reikalavimų.

3. SUBSIDIARUMAS IR PROPORCINGUMAS

Nors dabar įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, yra svarbi pensijų finansavimo priemonė tik keliose valstybėse narėse, tačiau, žvelgiant į ateitį, jos turi galimybių toliau plėstis į kitas valstybes nares. Valstybės narės mažino, o kai kurios iki šiol tebemažina valstybinių pensijų išmokas. Todėl norint užtikrinti tinkamą pajamų pakeitimo normą Europos piliečiams, reikės papildomų pensinių pajamų iš profesinių ir asmeninių pensijų sistemų. Todėl tikimasi, kad per ateinančius keletą dešimtmečių daugelyje valstybių narių privačios pensijos sudarys didesnę pensinių pajamų dalį. Be to, nustatyto dydžio įmokų pensijų sistemos tampa vis svarbesnės ir jas būtų galima vis dažniau naudoti tarpvalstybiniu mastu, nes jų produktų savybės yra paprastesnės, palyginti su nustatyto dydžio išmokų pensijų sistemomis.

Pagal SESV 4 straipsnį veiksmai, kuriais kuriama vidaus rinka, turi būti vertinami atsižvelgiant į ES sutarties 5 straipsnio 3 dalyje nustatytą subsidiarumo principą. Veiksmai ES lygmeniu gali būti labai naudingi, nes vien valstybių narių veiksmais nebus: i) pašalintos tarpvalstybinės veiklos kliūtys; ii) užtikrintas didesnis minimalus vartotojų apsaugos lygis visoje ES; iii) atsižvelgta į teigiamus išorės veiksnius, atsirandančius dėl masto ekonomijos, rizikos diversifikavimo ir inovacijų, kurios neišvengiamai susijusios su tarpvalstybine veikla; iv) išvengta reguliacinio arbitražo tarp finansinių paslaugų sektorių; v) išvengta reguliacinio arbitražo tarp valstybių narių ir vi) atsižvelgta į tarpvalstybinių darbuotojų interesus.

Pagal pasiūlymą valstybės narės išlieka visiškai atsakingos už savo pensijų sistemų organizavimą, taip pat už sprendimą dėl kiekvienos iš trijų pensijų sistemos pakopų vaidmens atskirose valstybėse narėse. Atliekant peržiūrą šia prerogatyva neabejojama. Atliekant peržiūrą taip pat nėra nagrinėjami nacionalinės socialinės, darbo, mokesčių ar sutarčių teisės aktų klausimai.

Pasiūlyme atsižvelgiama į ES sutarties 5 straipsnio 4 dalyje įtvirtintą **proporcingumo principą**, t. y. į tai, kad ES veiksmai turėtų būti tinkami tikslams pasiekti ir kad jais nebūtų neviršijama tai, kas būtina. Atrinktomis politikos galimybėmis siekiama užtikrinti reikiamą pusiausvyrą tarp viešojo intereso, įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, narių ir išmokų gavėjų apsaugos ir įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, finansuojančių subjektų ir priežiūros institucijų patiriamų išlaidų. Nors įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, nėra MVĮ – daugelis įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, atitinka darbuotojų skaičiaus kriterijų, kad galėtų būti laikomos MVĮ, tačiau jos viršija metinės apyvartos ir (arba) metinio balanso viršutinės ribas –, svarbu, kad nustatant taisyklės būtų tinkamai atsižvelgta į jų veiklos pobūdį ir į faktą, kad įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, veiklos mastas ir sudėtingumas paprastai yra mažesni negu kitų finansų įstaigų. Numatomi reikalavimai buvo kruopščiai apsvarstyti, parengti kaip būtiniausi standartai ir pritaikyti prie įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, ypatumų.

Pasiūlyme atsižvelgiama į kiekvieno iš veiklos tikslų proporcingumą: i) valdymo funkcijos apsiriboja tik įstaigoms, atsakingoms už profesinių pensijų skyrimą, būtinomis funkcijomis; ii) pačių įstaigų atliekamo rizikos vertinimo įforminimas dokumentais supaprastintas, pritaikant prie įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, ypatumų; iii) depozitoriumą paskirti reikia tik nustatyto dydžio įmokų pensijų sistemų atveju, o ne visoms įstaigoms, atsakingoms už profesinių pensijų skyrimą; iv) pensijų išmokų ataskaita neturi viršyti dviejų puslapių, joje turi būti pateikta svarbiausia informacija ir neturi būti kliudoma įstaigoms, atsakingoms už profesinių pensijų skyrimą, naudoti kitas informacijos atskleidimo priemonės vadovaujantis nacionaliniais reikalavimais ir savo bendravimo su klientais stiliumi; v) suteikiama tik tiek naujų priežiūros įgaliojimų, kiek jų reikia norint veiksmingai prižiūrėti įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, veiklą; vi) ataskaitų teikimas priežiūros tikslais nėra suderintas siekiant išlaikyti skirtingus nacionalinės priežiūros metodus ir viii) šalinamos tik tos tarpvalstybinės įstaigoms, atsakingoms už profesinių pensijų skyrimą, kylančios su rizikos ribojimu susijusios kliūtys, dėl kurių kyla didžiausių problemų suinteresuotosioms šalims.

4. TIKSLAI

4.1. Bendrasis tikslas

Bendrasis šios iniciatyvos tikslas – sudaryti palankesnes sąlygas kaupti profesines pensijas. Tai atitinka 2012 m. Komisijos baltąją knygą „Adekvачių, saugių ir tvarių pensijų darbotvarkė“ ir joje paskelbtą 20 iniciatyvų rinkinį, kuriuo siekiama padėti valstybėms narėms užtikrinti geresnę laiko, kurį žmogus dirba ir kurį gyvena išėjęs į pensiją, pusiausvyrą ir kaupti papildomas privačias pensijas. Baltojoje knygoje nurodoma, kad peržiūrėjus direktyvą profesinių pensijų skyrimas taptų efektyvesnis ir saugesnis. Taip būtų iš esmės prisidėta prie pensijų adekvatumo ir tvarumo. 2013 m. gegužės 21 d. rezoliucijoje Europos Parlamentas pareiškė nuomonę, kad šiuo pasiūlymu reikėtų sustiprinti valdymo ir rizikos valdymo rizikos ribojimo standartus ir skaidrų informacijos atskleidimą.

4.2. Konkretūs tikslai

Siekiant svarbesnio profesinių pensijų kaupimo vaidmens reikia sudaryti geresnes sąlygas prisijungti prie papildomų pensijų sistemų, įskaitant tarpvalstybines sistemas. Tai galima palengvinti, jei darbdaviai galės veiksmingai teikti papildomas privačias profesines pensijas ir jei žmonės pasitikės, kad pensijų sistemos vykdys savo pažadus. Todėl šiame pasiūlyme, kurio tikslas – sudaryti palankias tarpvalstybinės veiklos sąlygas ir didinti saugumą stiprinant narių apsaugą, numatyti keturi konkretūs tikslai: i) pašalinti likusias tarpvalstybinėms įstaigoms, atsakingoms už profesinių pensijų skyrimą, kylančias su rizikos ribojimu susijusias kliūtis; ii) užtikrinti gerą valdymą ir rizikos valdymą; iii) teikti aiškią ir aktualią informaciją nariams ir išmokų gavėjams ir iv) užtikrinti, kad priežiūros institucijos turėtų reikiamas priemones savo užduotims vykdyti.

4.3. Veiklos tikslai

Nustatyti aštuoni veiklos tikslai, kuriais siekiama konkrečių tikslų. Likusias su rizikos ribojimu susijusias kliūtis galima pašalinti panaikinant papildomus reikalavimus tarpvalstybinėms įstaigoms, atsakingoms už profesinių pensijų skyrimą, taip pat patikslinant su tarpvalstybine veikla susijusias apibrėžtis ir procedūras. Geresnį valdymą galima užtikrinti pasiekus tris vienas kitą papildančius veiklos tikslus: i) užtikrinti, kad įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, būtų valdomos profesionaliai; ii) reikalauti pateikti su rizikos valdymu susijusius dokumentus ir iii) apsaugoti turtą

nuo operacinės rizikos. Informacija nariams gali būti aiškesnė ir veiksmingesnė, jei kasmet bus teikiama paprasta ataskaita su svarbiausia informacija apie pensijų išmokas. Užtikrinti, kad priežiūros institucijos turėtų reikiamų priemonių veiksmingai prižiūrėti įstaigas, atsakingas už profesinių pensijų skyrimą, galima suteikiant joms naujų įgaliojimų, susijusių su grandine perduodamomis užsakomosiomis paslaugomis ir testavimu nepalankiausiomis sąlygomis, ir įsitikinant, kad priežiūros institucijos turi pakankamai įgaliojimų tikrinti atitiktį rizikos ribojimo ir skaidrumo reikalavimams.

Politikos galimybės

4.4. Papildomų reikalavimų tarpvalstybinei veiklai panaikinimas

Nagrinėjant turimas politikos galimybes reikėtų įvertinti tinkamą lygmenį ir dėmesį skirti tolesniam nacionalinių įstatymų derinimui. Nagrinėtos tokios galimybės:

1 galimybė – **Jokių politikos pokyčių**: skirtingos kiekybinės investavimo ribos; griežtesnės taisyklės dėl tarpvalstybinėms įstaigoms, atsakingoms už profesinių pensijų skyrimą, taikomos finansavimo prievolės.

2 galimybė – **Pašalinti iš direktyvos papildomus reikalavimus**: jokių nacionalinių kiekybinių investavimo ribų; vienodos sąlygos atkurti visišką finansavimą tarpvalstybinėms ir nacionalinėms įstaigoms, atsakingoms už profesinių pensijų skyrimą.

Toliau pateiktoje lentelėje apibendrinama politikos galimybių analizė. Tinkamiausia – 2 galimybė, nes tam, kad problema būtų veiksmingai išspręsta, reikalingi teisinės sistemos pakeitimai.

Politikos galimybių palyginimas pagal veiksmingumą, efektyvumą ir nuoseklumą kriterijus

	Veiksmingumas Lengvesnis tarpvalstybinės veiklos vykdymas	Efektyvumas	Nuoseklumas
1 galimybė	0	0	0
2 galimybė	++	++	++

4.5. Su tarpvalstybine veikla susijusių apibrėžčių ir procedūrų patikslinimas

Šiam veiklos tikslui pasiekti buvo apsvarstytos šios galimybės:

1 galimybė – **Jokių politikos pokyčių**: su tarpvalstybine veikla susijusios apibrėžtys ir procedūros išlieka neaiškios (skirtingos tarpvalstybinės veiklos apibrėžčių interpretacijos, nėra nuostatų apie tarpvalstybinį pensijų sistemų perdavimą, trūksta aiškumo dėl rizikos ribojimo, socialinės ir darbo teisės taisyklių taikymo srities).

2 galimybė – **Gairės arba rekomendacijos**, kad būtų geriau užtikrintas direktyvos vykdymas ir įgyvendinimas.

3 galimybė – **Su tarpvalstybine veikla susijusių apibrėžčių ir procedūrų patikslinimas direktyvoje**.

Toliau pateiktoje lentelėje apibendrinama politikos galimybių analizė. Tinkamiausia – 3 galimybė, nes ją pasitelkus veiksmingai sprendžiamos suinteresuotųjų šalių nurodytos

problemos ir būtų prisidėta prie ekonominės naudos darbdaviams, norintiems prisijungti prie kitoje šalyje veikiančios įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą.

	Veiksmingumas Lengvesnis tarpvalstybinės veiklos vykdymas	Efektyvumas	Nuoseklumas
1 galimybė	0	0	0
2 galimybė	0	--	0
3 galimybė	++	++	++

4.6. Užtikrinti, kad įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, būtų valdomos profesionaliai

Šiam veiklos tikslui pasiekti buvo apsvaistytos šios galimybės:

1 galimybė. **Jokių politikos pokyčių:** viena valdymo funkcija (aktuarinė funkcija) nustatyto dydžio išmokų ir mišriųjų pensijų sistemų atveju ir jokių funkcijų nustatyto dydžio įmokų pensijų sistemų atveju.

2 galimybė – Pridėti rizikos valdymo ir vidaus audito funkcijas: tris valdymo funkcijas nustatyto dydžio išmokų ir mišriųjų pensijų sistemų atveju ir dvi funkcijas nustatyto dydžio įmokų pensijų sistemų atveju.

Toliau pateiktoje lentelėje apibendrinama politikos galimybių analizė. Tinkamiausia – 2 galimybė, nes ją pasitelkus padidinama narių ir išmokų gavėjų apsauga atsižvelgiant į skirtingą įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, dydį ir pobūdį ir kartu nepagrįstai nepadidinant įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, ir finansuojančių subjektų administracinės naštos.

Politikos galimybių palyginimas pagal veiksmingumo, efektyvumo ir nuoseklumo kriterijus

	Veiksmingumas		Efektyvumas	Nuoseklumas
	Didesnis saugumas	Lengvesnis tarpvalstybinės veiklos vykdymas		
1 galimybė	0	0	0	0
2 galimybė	++	+	+	++

4.7. Rizikos valdymo dokumentų reikalavimas

Šiam veiklos tikslui pasiekti buvo apsvaistytos šios galimybės:

1 galimybė – **Jokių politikos pokyčių:** Įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, pačios neatlieka sisteminio savo rizikos pobūdžio vertinimo ir neperduoda to vertinimo savo priežiūros institucijai.

2 galimybė – **Įvesti pensijų rizikos vertinimo ataskaitą, kurioje būtų dokumentais patvirtintas pačios įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, atliktas**

rizikos vertinimas ir kokybiniu požiūriu aprašyti keturi pagrindiniai elementai, nulemiantys finansavimo būklę: i) išsamus atsargos dėl nepalankių nuokrypių nuo geriausio įverčio, kaip rizikos rezervo, vertinimas apskaičiuojant techninius atidėjinius; ii) finansuojančio subjekto paramos, kurią gali gauti įstaiga, atsakinga už profesinių pensijų skyrimą, pritrūkus lėšų, kokybinis vertinimas; iii) apsaugos mechanizmų, kuriais gali pasinaudoti įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, pritrūkus lėšų (pavyzdžiui, mišrios išmokos, diskrecinės išmokos arba *ex post* išmokų sumažinimas) aprašymas ir iv) visų pensijų sistemų operacinės rizikos kokybinis vertinimas. Pensijų rizikos vertinimo ataskaita pateikiama priežiūros institucijai.

3 galimybė – Tokia pati kaip 2 galimybė, tik dar pridodamas bendras ataskaitų apie nacionalines mokumo taisykles teikimas: reikalaujama, kad nustatyto dydžio išmokų ir mišriųjų pensijų sistemų atveju vadovaujantis nacionaliniais reikalavimais priežiūros institucijai būtų pateikta bendrai nustatytos formos ataskaita apie jų turto ir įsipareigojimų vertę, ir reikalaujama, jei taikytina, kiekybiškai įvertinti apsaugos ir išmokų koregavimo mechanizmus.

Toliau pateiktoje lentelėje bendrais bruožais analizuojamos politikos galimybės. Tiek 2, tiek 3 galimybėmis būtų patobulintas įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, valdymas. Tačiau 2 galimybė – tinkamiausia galimybė, nes tikimasi, kad ji bus efektyvesnė darbdavių ir (arba) įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, atžvilgiu, nes: i) paliekama pakankamai lankstumo įstaigoms, atsakingoms už profesinių pensijų skyrimą, apibūdinti savo išskirtinę padėtį taip, kad būtų atspindėtas jų veiklos pobūdis, mastas ir sudėtingumas; ir ii) tikimasi, kad jai įgyvendinti prireiks gerokai mažiau išlaidų negu 3 galimybei.

Politikos galimybių palyginimas pagal veiksmingumo, efektyvumo ir nuoseklumo kriterijus

	Veiksmingumas		Efektyvumas	Nuoseklumas
	Didesnis saugumas	Lengvesnis tarpvalstybinės veiklos vykdymas		
1 galimybė	0	0	0	0
2 galimybė	+	+	+	+
3 galimybė	++	+	-	+

4.8. Apsaugoti turtą nuo operacinės rizikos

Šiam veiklos tikslui pasiekti buvo apsvarstytos šios galimybės:

1 galimybė – Jokių politikos pokyčių: Nereikalaujama, kad įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, paskirtų depozitoriumą; nėra nuostatų dėl turto saugojimo ir priežiūros funkcijų.

2 galimybė – Griežtinti nuostatas dėl turto saugojimo ir priežiūros funkcijų; tai reiškia, kad: i) finansinės priemonės turi būti tinkamai prižiūrimos ir saugomos; ii) turi būti saugomi įrašai, kad būtų galima bet kuriuo metu nedelsiant nustatyti visą turtą; iii) reikia imtis visų priemonių, kad būtų išvengta interesų konflikto arba nesuderinamumo; iv) depozitoriumai arba patikėtiniai turi vykdyti įstaigos,

atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, nurodymus, išskyrus atvejus, kai jie prieštarauja taikomiems nacionalinės ir (arba) ES teisės aktams; v) užtikrinti, kad sandoriuose, susijusiuose su įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, turtu, kiekvienas jai priklausantis atlygis būtų jai pervedama per įprastą laikotarpį; ir vi) užtikrinti, kad iš turto gautos pajamos naudojamos pagal visus nacionalinės ir (arba) ES teisės aktus.

3 galimybė – **Stiprinti turto saugojimo ir priežiūros funkcijas, o depozitoriumo paskyrimą padaryti privalomą visoms įstaigoms, atsakingoms už profesinių pensijų skyrimą:** tokia pati kaip 2 galimybė, tačiau paskirti depozitoriumą privaloma.

4 galimybė – **Stiprinti turto saugojimo ir priežiūros funkcijas, o depozitoriumo paskyrimą padaryti privalomu vien tik nustatyto dydžio įmokų pensijų sistemų atveju:** tokia pati kaip 3 galimybė, tačiau paskirti depozitoriumą privaloma vien tik nustatyto dydžio įmokų pensijų sistemų atveju.

Toliau pateiktoje lentelėje bendrais bruožais analizuojamos politikos galimybės. 4 galimybė – tinkamiausia galimybė, nes tikimasi, kad taip bus gauta daugiau naudos darbuotojams, nes valdymas pagerės proporcingai, bus išvengta nereikalingo apsaugos nuo operacinės rizikos dubliavimosi.

Politikos galimybių palyginimas pagal veiksmingumą, efektyvumą ir nuoseklumą kriterijus

	Veiksmingumas		Efektyvumas	Nuoseklumas
	Didesnis saugumas	Lengvesnis tarpvalstybinės veiklos vykdymas		
1 galimybė	0	0	0	0
2 galimybė	+	0	-	0
3 galimybė	++	0	--	++
4 galimybė	++	0	+	++

4.9. Teikti metinę pensijų išmokų ataskaitą

Šiam veiklos tikslui pasiekti buvo apsvarstytos šios galimybės:

1 galimybė – **Jokių politikos pokyčių:** daugeliu atvejų paprašius pateikiama bendro pobūdžio informacija apie sistemą; asmeninė informacija ribojama; nėra privalomos informacijos, kuri turi būti pateikiama iki įstojimo, ir bendro šablono.

2 galimybė – **Individualiai pritaikyta informacija visais etapais:** kartą per metus pateikiama bendro pobūdžio ir asmeninė informacija; yra informacija, kuri pateikiama iki įstojimo, tačiau nėra bendro šablono.

3 galimybė – **Standartizuota metinė pensijų išmokų ataskaita visais etapais:** tokia pati kaip 2 galimybė, tačiau yra bendras šablonas. Trumpoje standartizuotoje metinėje pensijų išmokų ataskaitoje būtų pateikiama ir individualiai pritaikyta, ir bendro pobūdžio informacija apie pensijų sistemą. Metinė pensijų išmokų ataskaita būtų parengta pagal standartinį dviejų puslapių šabloną, kurį suderins EDPP

deleguotajame akte. Pensijų išmokų ataskaita būtų pirmasis modernaus daugialypio požiūrio į informavimą, leidžiantį tolesniuose lygmenyse išsamiai apibūdinti nacionalinius ypatumus, lygmuo.

Toliau pateiktoje lentelėje bendrais bruožais analizuojamos politikos galimybės. 3 galimybė – tinkamiausia, nes taip būtų suteikta galimybė nariams ir išmokų gavėjams susipažinti su jiems pritaikyta jų teisių ir teisių į išmokas apžvalga.

Politikos galimybių palyginimas pagal veiksmingumo, efektyvumo ir nuoseklumo kriterijus

	Veiksmingumas		Efektyvumas	Nuoseklumas
	Aiškios ir aktualios informacijos pateikimas	Lengvesnis tarpvalstybinės veiklos vykdymas		
1 galimybė	0	0	0	0
2 galimybė	+	-	+	+
3 galimybė	++	++	+	++

4.10. Užtikrinti grandinę perduodamų užsakomųjų paslaugų priežiūrą ir galimybę reikalauti atlikti testavimą nepalankiausiomis sąlygomis

Šiam veiklos tikslui pasiekti buvo apsvarstytos šios galimybės:

1 galimybė – **Jokių politikos pokyčių.**

2 galimybė – **Suteikti priežiūros institucijoms tokius pačius įgaliojimus subrangovų atžvilgiu kaip ir paslaugų teikėjų atžvilgiu ir galimybę reikalauti atlikti testavimą nepalankiausiomis sąlygomis; ataskaitų teikimas priežiūros tikslais nesuderintas.**

Toliau pateiktoje lentelėje bendrais bruožais analizuojamos politikos galimybės. 2 galimybė – tinkamiausia, nes dėl geresnės įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, priežiūros būtų padidintas narių ir išmokų gavėjų saugumas, o priežiūros institucijos turėtų tinkamų priemonių savo darbui atlikti.

Politikos galimybių palyginimas pagal veiksmingumo, efektyvumo ir nuoseklumo kriterijus

	Veiksmingumas		Efektyvumas	Nuoseklumas
	Didesnis saugumas	Lengvesnis tarpvalstybinės veiklos vykdymas		
1 galimybė	0	0	0	0
2 galimybė	++	+	++	++

4.11. Užtikrinti valdymo ir skaidrumo reikalavimų priežiūrą

Šiam veiklos tikslui pasiekti buvo apsvarstytos šios galimybės:

1 galimybė – **Jokių politikos pokyčių.**

2 galimybė – **Suteikti priežiūros institucijoms įgaliojimus prižiūrėti, kaip laikomasi siūlomų valdymo ir skaidrumo reikalavimų**; ataskaitų teikimas priežiūros tikslais nesuderintas.

Toliau pateiktoje lentelėje bendrais bruožais analizuojamos politikos galimybės. 2 galimybė – tinkamiausia, nes priežiūros institucijoms galėtų veiksmingai prižiūrėti įstaigas, atsakingas už profesinių pensijų skyrimą, kaip yra kitų ES finansų sektorių atveju.

Politikos galimybių palyginimas pagal veiksmingumo, efektyvumo ir nuoseklumo kriterijus

	Veiksmingumas		Efektyvumas	Nuoseklumas
	Didesnis saugumas	Lengvesnis tarpvalstybinės veiklos vykdymas		
1 galimybė	0	0	0	0
2 galimybė	++	+	++	++

5. PAGRINDINIO TINKAMIAUSIŲ POLITIKOS GALIMYBIŲ POVEIKIO ANALIZĖ

Nors dėl pasiūlymo bus patirta trumpalaikių su prisitaikymu susijusių išlaidų, numatoma, kad viso tinkamiausių galimybių rinkinio nauda vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu atsvers išlaidas.

5.1. Ekonominė nauda

Darbuotojams:

Tikimasi, kad pasiūlymas suteiks daug ekonominės naudos darbuotojams. Tikėtina, kad dėl geresnio valdymo padidės pagal riziką pakoreguota investicijų grąža – tai padės pasiekti efektyvesnių rezultatų kalbant apie pensines pajamas ar įmokas. Geresnis informavimas padės asmenims priimti geriau pagrįstus sprendimus apie pensijų finansavimą. Tikėtina, kad tarpvalstybinės įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, taps efektyvesnės, nedidelės įmonės pajus masto poveikį, o judiems darbuotojams galėtų būti sukurta vieno langelio principu veikianti pensijų sistema.

Darbdaviams:

Tikimasi, kad pasiūlymas duos naudos darbdaviams, ypač MVĮ ir tarptautinėms įmonėms:

Nedidelės apimties arba vietos bendrovės galėtų sutaupyti prisijungdamos prie veikiančių įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą. Tikimasi, kad geriau valdomos ir efektyvesnės įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, sumažins savo finansuojančių subjektų patiriamą našą. Be to, nedidelės apimties arba vietos bendrovės, veikiančios ten, kur nėra gilios ir efektyvios įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, rinkos, galėtų turėti naudos prisijungdamos prie kitoje šalyje veikiančios tokios įstaigos, o ne steigdamos ją vietos mastu. Iš tiesų, patirties pensijų sistemų srityje turinčiose valstybėse narėse įsisteigusios įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, gali teikti savo paslaugas finansuojantiems subjektams kitose valstybėse narėse. Komisijos tarnybos žino apie keletą naujausių atvejų, kai vienoje valstybėje narėje veikiančios MVĮ socialiniai partneriai ketino kitoje valstybėje narėje įsteigti įstaigą, atsakingą už profesinių pensijų skyrimą, didžia dalimi dėl to, kad vietos rinkoje tokių produktų nebuvo.

Daug tarptautinių įmonių veikia tarptautinėje aplinkoje, kur yra įvairių vietos pensijų fondų. Dėl to veikla tampa sudėtingesnė, ne tokia skaidri, atsiranda paslėptos rizikos, nenuoseklumo ir neefektyvumo. Bendrovės gali to išvengti sujungdamos vietos pensijų fondus į vieną įstaigą, atsakingą už profesinių pensijų skyrimą.

MVĮ:

Oficialiai įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, nėra MVĮ, nes paprastai jų turtas viršija nustatytą ribą. Tačiau daugelis jų yra mažos finansų įstaigos. Supaprastinus su tarpvalstybine veikla susijusias apibrėžtis ir procedūras, tikėtina, kad mažos įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, turėtų net daugiau naudos negu didelės, nes jos turi mažiau finansinių pajėgumų sandorių išlaidoms absorbuoti. Finansuojantys subjektai, kurie yra MVĮ, įskaitant MVĮ grupes, turės naudos, nes jiems bus lengviau prisijungti prie užsienio rinkose jau įsisteigusių įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, ir taip išvengti didelės dalies pradinių patekimo į rinką išlaidų ir pasinaudoti didelių skaičių dėsnium.

Priežiūros institucijoms:

Tikėtina, kad pagal naująją tvarką reikės daugiau su priežiūra susijusių išteklių. Tačiau priežiūros institucijų išlaidų pasikeitimo mastas labai priklauso nuo jau esamų nacionalinių sistemų, kurios gal jau turi išteklių, skirtų įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, priežiūros kokybei didinti.

Valstybių narių biudžetams:

Tikimasi, kad pasiūlymas valstybių narių biudžetams bus naudingas dviem aspektais. Pirma, tinkamai valdomos įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, ir gilesnė įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, rinkta sustiprins privačių profesinių pensijų skyrimą. Tai savo ruožtu padės sumažinti įstatymais numatytų sistemų patiriamą spaudimą. Daugiausia naudos gali turėti tos valstybės narės, kuriose įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, rinkta yra maža, palyginti su jų ekonomikos dydžiu. Antra, galima tikėtis, kad gerai informuoti asmenys priims geresnius sprendimus dėl pensijų kaupimo dar būdami jauni. Todėl tikėtina, kad gali susidaryti situacija, kai geriau informuoti piliečiai darys mažesnę spaudimą įstatymais numatytoms pensijų sistemoms – tai naudinga fiskaliniam tvarumui.

5.2. Socialinė nauda

Tikimasi, kad šiuo pasiūlymu bus padarytas labai teigiamas socialinis poveikis. Pirma, kiekvieno finansinio produkto paklausą didžia dalimi lemia pasitikėjimas ir veiklos rezultatai. Dėl pasiūlymo profesinių pensijų produktai taps veiksmingesni ir saugesni. Todėl tikėtina, kad tai padės padidinti kaupiančiųjų papildomas privačias pensijas skaičių ir kartu sustiprinti socialinę apsaugą ir pajamų lygybę sparčiai senėjančioje visuomenėje. Antra, efektyviau skleidžiant informaciją bus suteikta daugiau saugumo ir pasiektas geresnis informuotumas, taigi visuomenė bus geriau informuota apie pensijų dydžio skirtumus. Tai paskatins asmenis priimti pagrįstus sprendimus dėl to, kokių santaupų reikia, kad pensija būtų adekvati, ir kokį investavimą pasirinkti, kad būtų efektyviai taupoma. Trečia, tikėtina, kad bendros formos pensijų išmokų ataskaita padės darbo rinkos, kurią sudaro skirtingose valstybėse narėse dirbantys asmenys, veikimui. Galiausiai, daugiau skaidrumo padės socialiniams

partneriams priversti įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, vadovybę laikytis didesnės drausmės ir taip potencialiai padidinti pagal riziką pakoreguotą investicijų grąžą.

5.3. Nauda aplinkai

Nenumatoma, kad pasiūlymas darys didelį tiesioginį poveikį aplinkai.

5.4. Išlaidos

Numatomos pasiūlymo išlaidos susijusios su administracinės naštos padidėjimu daugiausia dėl vienkartinių su prisitaikymu susijusių išlaidų trumpuoju laikotarpiu ir kiek didesnių pasikartojančių išlaidų dėl naujos tvarkos. Įvertinus su įstaigomis, atsakingomis už profesinių pensijų skyrimą, susijusią administracinę naštą paaiškėjo trys aspektai, dėl kurių, manoma, bus patirta daugiausia išlaidų. Pasiūlyme atsižvelgus į proporcingumo aspektą išvengiama dviejų brangiausių aspektų: nereikalaujama, kad įstaigos, atsakingos už profesinių pensijų skyrimą, pensijų rizikos vertinimo ataskaitoje nurodytų bendrus kiekybinius finansavimo elementus, ir jos gali sumažinti valdymo funkcijas iki dviejų. Numatoma, kad kai kuriose valstybėse narėse nustatyto dydžio įmokų pensijų sistemos patirs papildomų išlaidų dėl depozitoriumo skyrimo.

5.5. Makroekonominis poveikis

Nenumatoma, kad pasiūlymas darys didelį tiesioginį makroekonominį poveikį, tačiau galima tikėtis trejopos netiesioginės naudos. Pirma, tikimasi, kad, pagerinus įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, valdymą ir rizikos valdymą, ir vengiant per didelio dėmesio rizikos ir grąžos santykiui trumpuoju laikotarpiu, būtų sustiprintas jų, kaip ilgalaikių investuotojų, vaidmuo Europos ekonomikoje. Antra, tikimasi, kad geriau veikiantys ir saugesni pensijų produktai padidins darbuotojų motyvaciją ir turės teigiamą poveikį darbo našumui. Trečia, efektyvesnės profesinės pensijos, t. y. pasiekta didesnė pagal riziką pakoreguota turto grąža, padės padidinti į pensininkų perkamąją galią.

5.6. Poveikis trečiosioms šalims

Pasiūlymas nėra susijęs su politikos sritimi, kurioje būtų tarptautinio reguliavimo modelių. Nesitikima, kad jis turėtų didelio tiesioginio poveikio trečiosioms šalims.

5.7. Naudos ir sąnaudų apžvalga

Tinkamiausių galimybių rinkinio nauda yra daugiausia ekonominė ir socialinė, atsižvelgiant į adekvačios ir tvarios pensijų sistemos svarbą senėjančioje visuomenėje.

Nors dėl pasiūlymo bus patirta trumpalaikių su prisitaikymu susijusių išlaidų, numatoma, kad viso tinkamiausių galimybių rinkinio nauda atsvers išlaidas. Numatoma, kad finansinė nauda darbuotojams bus didelė. Darbdaviai gali tikėtis pasiekti didesnės masto ekonomijos ir bent dalį papildomos administracinės naštos perkelti sistemų nariams ir naudos gavėjams. Apskritai tikėtina, kad pasiūlymas bus naudingas senėjančioje visuomenėje. Jis gali padėti pasiekti aukštesnių socialinių rezultatų nepakenkiant ekonomikos augimui.

6. STEBĖSENA IR VERTINIMAS

Komisijos tarnybos parengs įgyvendinimo planą, kuriame bus aptarti tokie veiksmai: susitikimai su valstybėmis narėmis, valstybių narių geriausios patirties mainai, nacionalinėms valdžios institucijoms

skirtos mokymo programos. Taip pat būtų apsvarstytas ir numatytas preliminarus EDPPI atliekamas nagrinėjimas ir Komisijos rengiama vertinimo ataskaita.

Siekiant įsitikinti, kiek pasireiškia numatytas poveikis, bus atliktas tinkamiausių politikos galimybių poveikio įvertinimas. Todėl praėjus penkeriems metams po persvarstytos direktyvos priėmimo turėtų būti atliekamas jos taikymo *ex post* vertinimas. Jo rezultatas būtų Komisijos ataskaita Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui. Jei būtina ir atsižvelgiant į situacijos pokyčius, ji gali būti pateikta kartu su politikos rekomendacijomis arba pasiūlymais dėl šios direktyvos pakeitimų. EDPPI rinks kokybinius ir kiekybinius duomenis. Bus konsultuojamasi ir su EDPPI Profesinių pensijų suinteresuotųjų subjektų grupe. Galėtų dalyvauti ir Komisijos Finansinių paslaugų naudotojų grupė. Bus apsvarstyta galimybė atlikti Eurobarometro tyrimą ir laisvo pobūdžio tyrimą su įstaigomis, atsakingomis už profesinių pensijų skyrimą, darbdaviais, nariais ir išmokų gavėjais. Darbdaviams galėtų būti užduoti klausimai, susiję su galimais sunkumais kuriant pensijų sistemas užsienyje. Didesnio skaidrumo rodikliai būtų geresnis įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, atliekamas informacijos atskleidimas kiekybine prasme (t. y. daugiau pranešimų ar ataskaitų) ir atskleidžiamos informacijos kokybė. Kalbant apie valdymą, būtų įvertintas konkrečių funkcijoms keliamų reikalavimų padidėjimas. Kalbant apie tarpvalstybinį pensijų skyrimą, būtų atsižvelgta į tarpvalstybinių įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, skaičių.